

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Tertia difficultas expeditur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

persona, sed in iure, sicut Joannes dictus est A Elias, non in persona, sed in spiritu: tum etiam quia loquebatur prophetice & in sensu mystico, ut scilicet designaret quod minor populus, scilicet Gentilium, substituendus erat loco majoris, scilicet Iudæorum. Unde ait D. Thomas loco citato in resp. ad 3. *Quod in Scriptura sacra inducuntur aliquorum gesta, quasi exempla perfecte virtutis, de quibus non est asserendum eos fuisse mentitos: si qua tamen in eorum dictis appareant, que mendacia videantur, intelligendum est ea figuratim & prophetice dicta fuisse.* Iudith quoque in verbis quæ Holoferni dixit, cum magna cautela & prudentia locuta est, & aliquibus amphibologiis, non tamen mendaciis, voluit eum decipere; sicut cum dixit, quod duceret illum per mediam Hierusalem, & ne unus canis latraret contra illum, nam revera illum adductura erat per mediam Hierusalem, sed mortuum, non vivum, deferendo caput ejus &c. Quod si in aliquo verbo fortassis mentita est, non ex eo laudatur, sed ex charitate & affectu ad salutem populi.

Ad id quod dicitur de homicidio, respondeatur quod si Moyses est excusandus in occisione illius Ægyptii, dicendum est id fecisse, vel ex inspiratione Dei, qui ad hoc ei auctoritatem tunc dedit; vel ob justam proximi defensionem, quia videbat fratrem suum seu proximum injustè ab illo Ægyptio affligi & opprimi, & non erat alia via defendendi ipsum, quàm invasorem occidendo. Ad casum de Sanfone dicimus, illum Spiritu Sancto instigante id fecisse, atque adeò licitè, ut docent S. Augustinus 1. de Civit. cap. 21. & 26. & D. Thomas 2. 2. quæst. 64. art. 5. ad 4. Idem dicendum de illis sanctis fœminis, quæ tempore persecutionis seipsas occiderunt, aut in flumen precipitarunt, ut invasores suæ pudicitia effugerent, ut ibidem tradit S. Doctor.

Solum difficultas est in verbis Hieronymi, quibus videtur docere, licitum esse seipsum occidere ad servandam castitatem. Duplex tamen huic testimonio potest adhiberi responsio. Prima est, Hieronymum solum velle, licere se occidere propter periculum castitatis, quando id fit ex instinctu Dei, qui frequentius aut certius adesse solet, cum intervenit periculum castitatis, quàm in aliis casibus. Secunda est, sensum S. Hieronymi esse, non licere propria perire manu, etsi castitas periclitetur. Nam dictio *absque*, non semper sumitur exclusivè, sed aliquando affirmativè & copulativè, ut patet ex illo Cant. 4. *Quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es! Oculi tui columbarum: absque eo quod intrinsicè latet.* Ubi dictio *absque* non excludit quod intrinsicè latet à pulchritudine, cum legamus Psalm. 44. *Omnis gloria ejus filia Regis ab intus*: sed sensus est, etiam pulchra es, præcipuè in his quæ latent.

Ex dictis inferes, errasse, & graviter peccasse Origenem; qui ut refert Nicephorus lib. 1. histor. cap. 32. post multa perpessa supplicia pro fide Christi, postmodum pro servanda castitate, ne videlicet juvenis quidam Ethiops abuteretur illo, fidem exterius negavit.

S. IV.

Tertia difficultas expeditur.

Dico tertio: Intentio boni finis diminuit malitiam pravæ electionis. Ita communiter docent Theologi contra Almainum, Loricam, & paucos alios.

Tom. III.

Probatum conclusio ex communi omnium, non solum Theologorum, sed etiam fidelium consensu: omnes enim sibi persuasum habent; minus peccatum esse, mentiri ad tuendam vitam proximi, vel aliquod grave malum vitandum, quàm sola libidine mentiendi. Unde D. Thomas 2. 2. qu. 110. art. 2. sic habet: *Quantò bonum intentum est melius, tantò magis minuitur culpa mendacij.* Idem docet Gratianus Can. primum 22. qu. 2. ubi ait: *Mendacium tantò esse levius, quantò meliorem habet finem.* Similiter nullus fidelium est, qui non existimet eum qui furatur ad dandam eleemosynam, minus peccare, quàm qui furatur ex cupiditate pecunie, juxta illud Augustini: *Pejore est qui concupiscendo, quàm qui miserando furatur.*

Ratio etiam id suadet: Tum quia qui furatur ad dandam eleemosynam, habet voluntatem minus deordinatam & minus affectam peccato; cum non habeat pro motivo furtum ut est malum, sicut alter, sed ut induit apparenter quandam speciem boni honesti: Tum etiam quia furtum est ab ipso minus volitum; cum non sit volitum propter se, sed tantum propter aliud, in quod primario, principalius, & ultimè tendit affectus: Sed malitia moralis minuitur, cum minuitur ratio voluntarij: Ergo &c.

Confirmatur: Sicut circumstantia aggravat peccatum, ita & illud diminuit, ut docet D. Thomas infra qu. 73. art. 7. Sed intentio finis est una ex circumstantiis: Ergo sicut aggravare, ita & diminuire potest peccatum.

S. V.

Solvuntur objectiones.

OBIECTIOES primò: Omnis finis, quantumvis sit bonus secundum se, tamen si moveat efficaciter ad malum medium, vitiatur, & efficitur malus, ut §. 1. vidimus: Ergo non minuit, sed potius auget malitiam pravæ electionis. Patet consequentia: nam illud quod est malum, non minuit, sed potius auget malitiam. Unde Augustinus lib. 50. homiliarum, homil. 7. relatus cap. forè 14. qu. 5. ait: *Quod hæc cogitatio, volo furari à divitibus, ut de pauperibus, diaboli calliditate suggeritur; nam si totum quod abstulit tribuat, auget potius peccatum quàm minuat.*

Confirmatur: Qui furatur ad dandam eleemosynam, constituit ultimum finem in eleemosyna, & non tantum in furto, cum propter eleemosynam faciendam, transgrediatur præceptum divinum non furandi, & à Deo ut ultimo fine avertatur: Ergo gravius peccat propter intentionem talis finis.

Ad objectionem respondeo, quod licet intentio eleemosynæ, ex qua imperatur malum medium, sit mala in individuo, habet tamen speciem boni, & ex objecto est bona: unde ex hac parte potest minuire malitiam pravæ electionis; non quidem per se, seu per introductionem aut admixtionem alicujus bonitatis, cujus prava electio capax non est, nec actus intentionis vitiatus à mala electione potest illam communicare; sed per accidens, quatenus scilicet intentio eleemosynæ facit furtum esse minus voluntarium, & minus per se intentum. Sicut passio antecedens, & inducens ad actum malum, licet sit mala, minuit tamen peccatum, quia facit illud minus voluntarium.

Ad locum verò Augustini duplex potest ad-

li ij

22

23

24

25

26

27